

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, VIII. évfolyam, 3. (59.) szám
Bécs, 2013 március

A filmrendezés már nem érdekel

Beszélgetés Szabó Istvánnal (részletek)

A rendező és a főszereplő is Oscar-díjas: március 8-án mutatták be Szabó István új filmjét, a Szabó Magda-regény alapján készült Az ajtót.

-- Többször beszélt Szabó Magdával, s e beszélgetéseken fel is merült, hogy az egyik regényét szívesen filmre vinné. Miért pont Az ajtóra esett a választás?

-- Gyönyörű regénynek tartom, ez a kedvencem Szabó Magdától. Ő egyébként azt szerette volna, ha a Katalin utcából készítenék filmet. Végül a producer, Hábermann Jenő felkérésére készítettük el Az ajtót.

-- Az ajtó lényegében két nő – az író és a házvezetőnője, Emerenc – különös kapcsolatáról szól. Hogy lehet ezeket a belső lelki folyamatokat lefordítani a film nyelvére?

-- A film különleges adottsága vagy lehetősége, hogy meg tudja mutatni egy emberi arcon a megszülető, megváltozó érzelmeket, gondolatokat, titkokat. Nyilván más rendezők mást mondanak, de szerintem ez a filmművészet egyik legizgalmasabb területe. Nem magamtól találtam ki ezt, vannak gyökerei a filmtörténetben a némafilmekről a mai napig. Dreyer Szent Johannája is lényegében az arcokon játszódik, de említhetném Ingmar Bergman életművét. Fantasztikus ereje van az arcokon, a tekintetekben a néző előtt megszülető vagy megváltozó érzelmeknek.

-- Ebből következik, hogy a szereplők kiválasztása döntő egy ilyen filmnél.

-- Ez a legfontosabb. Az ilyen film csak és kizárólag a színészeken múlik. A rendezőnek annyi a dolga, hogy megteremtse a megfelelő körülményeket, hogy ők alkotni tudjanak. Ahogy egy festőnél a színek és a formák a legfontosabbak, egy ilyen film esetében az arcok. A színészek arcán megjelenő energia, a karakterek közötti feszültség ad erőt a történetnek.

-- Az ajtó egyik főszereplője - a 2007-ben A királynő címszerepéért Oscar-díjat kapott- Helen Mirren, illetve az egyik legnépszerűbb, nemzetközileg is ismert német színésznő, Martina Gedeck. Miért őket választotta?

-- Szabó Magda azt írja, hogy Emerenc királynő. Egy olyan ember, akinek egészen különös belső tartása, ereje, sugárzó önazonossága van, ami mindenkit rabul ejt. Olyan színésznőre gondoltunk, akinek ezt nem kell eljátszania, mert mindez a sajátja.

Tehát Helen Mirren. Nem is tudok sokkal több nevet mondani. Régebben Irene Papas, vagy Melina Mercouri, de nagyon ritka ez a különös, személyes, bensőből jövő erő. A film német-magyar koprodukcióban készült, a német fél vállalta a költségek kétharmadát, így természetes volt, hogy német színésznőt keresünk Helen Mirren partnerének. Martina Gedeck tehetsége, egészen különleges műveltsége, iskolázottsága segít az író ábrázolásában.

-- Az ajtót számos nyelvre lefordították, nagyon sikeres regény külföldön is. Ismerték a színésznők a regényt?

-- Korábban nem. Csodálattal olvasták a könyvet. Helen Mirren véglegesen azután döntött, hogy elvállalja Emerenc szerepét, miután elolvasta a regényt. (...)

-- „Az esztétikai kérdések már nem nagyon érdekelnek. Én már nem akarok jó filmrendező lenni, a filmművészet, mint olyan, már nem érdekel”. Ezt nagyjából öt éve ön nyilatkozta. Hogy értette?

-- Ma már a mozgókép nyelve több generációnak is az anyanyelve. Letették őket egyhónapos korukban gyerekkorában a televízió elé, hogy ne kiabáljanak, és attól kezdve megtanultak egy nyelvet. Érdekes elmenni egy általános iskolába és megkérdezni valamiről a gyerekeket, a televízió nyelvén válaszolnak. Olyan kifejezéseket használnak, amelyeket mi felnőttkorunkban tanultunk meg és most se értjük igazán, hogy mit jelent. A komputer nyelve is természetes egy ötéves gyereknek, tudja, milyen gombot kell megnyomni. Ez az anyanyelvük. Mozgóképen valamit elmesélni, összevágni képeket, azzal valamit kezdeni - ezt minden gyerek tud otthon a saját házi laptopján.

A tartalomból:

MEGHÍVÓ:

Szabó István

Oscar-díjas filmrendező

április 7, 17:30

(3. oldal)

SZABÓ T. ANNA

Költemények

(4. oldal)

**A székely zászló a heraldika
szemszögéből**

(5.-6. oldal)

GYERMEKEK OLDALA

Locsolók

(7. oldal)

FIGYELŐ:

**előzetes,
kiállítások,
koncert,
impresszum**

(8. oldal)

.....

Ez a nyelv ma már ugyanolyan természetes, mint ahogy természetese, hogy leülünk és leírunk bármit. A lényeg tehát, hogy mit mondok el, mennyire tisztán, világosan, mások számára átélhetően mondom el. Szokták mondani, hogy mindenki meg tud írni egy regényt vagy mindenkinek az élete egy regény. Ugyanígy mindenki meg tud csinálni egy filmet és mindenkinek az élete egy film. Csak jól kell összevágni a felvett kis videó-részleteket. Az a kérdés, hogy a rendelkezésre álló másfél óra alatt be tudunk-e mutatni egy olyan történetet, aminek van valami általános érvénye, szövege olyasmiről, ami segíti az embereket, nyújt-e valamit, amit hazavisznek és magukénak érznek, mert segít feloldani a magányukat, fenn tudjuk-e tartani másfél órán keresztül az érdeklődést azok iránt az emberek iránt, akiket ábrázolunk, és tudunk-e történettel valamit adni. Ez érdekel. És nem maga a filmrendezés.

-- *Eddig is ez volt a rendezők feladata, nem?*

-- A rendezőknek először is az a feladata, hogy megtanulják, hogy csinálták a régiek. Ahogy a Picasso nem szégyellte elmenni Olaszországba, és nem szégyellte megtanulni, hogy rajzolt Tiziano, ugyanúgy nem kellene szégyellni a mai filmeseknek megtanulni, hogy csinált filmet David Griffith, Eisenstein, Dreyer, Fellini, Bergman, Buñuel, Kurosawa, Cassavetes, hogy született Wajda Hamu és gyémántja, vagy Fellini 8 és félje. Ezt kell megtanulni, és aztán mindenki mondhatja a maga történetét. Először azt kell tudni, hogyan kell világosan, tisztán elmondani egy történetet.

-- *Van egy sor magyar rendező, idősebbek és fiatalabbak is, akik sorra nyerik a nemzetközi fesztiváldíjakat, ugyanakkor a moziban a kutya sem kíváncsi a filmjeikre. Nagyon kevés magyar film vált ki érdeklődést. Mi lehet ennek az oka?*

-- Azt semmiképp nem mondhatjuk, hogy a közönség rossz, buta. Nekünk, filmeseknek kell szólni a közönséghez, szót érteni a közönséggel.

-- *Egyszer Jiří Menzel azt mondta nekem, hogy azért nem nézik a magyarok a magyar filmeket, mert itt a rendezők nem a közönségnek csinálják. Egyetért ezzel?*

-- Menzel zseniális, és filmjei nagyon jó példák arra, hogyan kell a közönséget megszólítani.

-- *Két éve szinte leállt a magyar filmgyártás, nem készülnek filmek. Nincs pénz még a filmszemlére sem. Így nem tud elkészülni az a film sem, amire esetleg a közönség is vevő lenne. Ön lát ebből a helyzetből valamilyen kiutat?*

-- Ne várja tőlem, hogy elkezdjek panaszkodni, mert az nem vezet sehová. Meg kell tanulni úgy filmet csinálni, hogy ne adósodjon el a filmszakma, úgy, hogy megszólítsuk a közönséget. Volt egy időszak a svéd filmgyártásban, amikor egyáltalán nem volt pénz. Ekkor Bergman elkezdett két-három szereplős egy-két helyszínes filmet csinálni. És milyen jó filmek lettek! John Cassavetes pedig összeült a barátaival, improvizáltak, felvettek jeleneteket, és így állt össze a film. Aki mindenképp el akar mondani egy történetet, mert az fontos számára, az meg fogja találni a módját. Lehet filmet csinálni azért, mert én rendező akarok lenni, és lehet azért, mert minden áron el akarok mondani egy történetet. Ez a második változat megpróbálja megtalálni a lehetőségeket. Még ha néha nagyon sokáig is tart, akár évekig.

-- *Mikor volt nehezebb, amikor a politikai hatalom, a cenzúra adhatott utat vagy állított gátat egy filmnek, vagy most, amikor a gazdasági kényszerek?*

-- Ez nem korrekt kérdés. Azért nem, mert egész más körülmények voltak a 60-as években, amikor a magyar film a virágkorát élte, más a 70-80-as években és más most. A 60-as években a kultúrpolitikának a film nagyon fontos volt, mert azt gondolta, hogy ezen keresztül tudja kommunikálni a világnak, hogy mennyire liberális a kultúrpolitika Magyarországon. Ezért komolyan forszírozták és finanszírozták a filmeket. Pedig azok – a Szerelem, a Hús óra, a Feldobott kő, a Szegénylegények, a Hideg napok és a többi – elég komoly kritikával illették a kor politikai rendszerét és ideológiáját. Ekkor a film tehát fontos volt. De ez a helyzet a 70-es évekre, amikor a televízió lett fontosabb, megváltozott. A politika már a tévén keresztül kommunikált, a film már nem számított. De mára már a tévénél is fontosabb a politika számára az internet. Ha ma egy film sikeres, szép, az csak egy kitűző, semmi más. (...)

-- *Franciaországban, Németországban készülnek filmek, működik a filmipar.*

-- Franciaországban egy jó szisztéma működik. Minden mozijegy árának 11 százaléka visszakerül a filmiparba. Ebből több mint 100 filmet készítenek évente. Persze, az egy nagy ország, nagyobb piac. Lényegében az amerikai filmek jegyáraiból forgatnak vissza a francia filmművészetre. Ez nálunk nem működne, mert ez egy kis ország, kis közönséggel.

-- *Valahogy csak védekezni kellene Hollywood egyeduralkodása ellen itt is, és nem szabadna hagyni, hogy kimúljon a magyar film.*

-- Egy pozitív kvóta szerintem segítene, amely alapján a moziknak be kellene mutatni bizonyos számú magyar, és európai filmet. Az ötlet Korda Sándortól származik, aki a 20-30-as években, Angliában bevezette ezt a rendszert, s ezzel virágzóvá vált az addig tetszhalott angol filmgyártás. A mozitulajdonosok ugyanis összeálltak, hogy teljesíteni tudják a kvótákat.

-- *És a televíziók miért nem szállnak be jobban a magyar filmbe?*

-- A világ minden televíziójának feladata a nemzeti filmgyártás támogatása. Ebből él a lengyel filmgyártás, a német, a francia. Az állami tévécsatornák beszállnak filmek finanszírozásába, amiket aztán ott mutatnak be először, vagy legalábbis bizonyos idő után. Magyar sajátosság, hogy a televízió beindulása óta a filmgyártás és a televízió között mindig egyfajta lövészárkok-szellemiség uralkodott.

(Szerző: Balla István; Forrás: FN24)

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság áprilisi rendezvényére

Meghívottunk:

Szabó István

Oscar-díjas és Kossuth-díjas magyar filmrendező, kiváló művész

2013. április 7.-én, vasárnap, d.u. 17:30 órakor

**FIGYELEM! Megváltozott színhely: Interkulttheater, 1060 Bécs, Fillgradergasse 16.
(a Capistrangasse 2.-től, gyalog a lépcsőn le, majd balra, ötven méter)**

Szabó István 1938. február 18.-án született Budapesten.

Középiskolai tanulmányait az I. kerületi Toldy Ferenc Gimnáziumban végezte, 1956-ban érettségizett. Ugyanebben az évben jelentkezett és első próbálkozásra fölvtették a Színház- és Filmművészeti Főiskola filmrendező szakára, Móriássy Félix osztályába, ahol a tanársegéd Makk Károly volt. A főiskolán 1961-ben végzett, azóta folyamatosan készít filmeket. Első nagyjátékfilmjét, az Álmodozások korát 1964-ben mutatták be, azóta 16 nagyjátékfilm, számos kisfilm, tévéfilmet, valamint színházi –, és operarendezéseket jegyez.

Több mint 60 nemzetközi díjat nyert filmjeivel. Oscar-díjat kapott a Mephisto című filmért, és jelölték

Bizalom, Redl ezredes és Hanussen című filmjeit a legjobb idegen nyelvű film kategóriában. Négy díjat vehetett át Cannes-ban: a zsűri külön dicsérete (Te, 1963), a legjobb forgatókönyv díja és FIPRESCI-díj (Mephisto, 1981), valamint a zsűri különdíja (Redl ezredes, 1985). Megkapta a David di Donatello-díjat (Mephisto, 1982) és a Brit Filmakadémia legjobb külföldi filmnek járó díját (Redl ezredes, 1986), továbbá két filmjével nyert díjat a Berlini Nemzetközi Filmfesztiválon (Bizalom, 1980, Édes Emma, drága Böbe, 1992). A napfény íze 1999-ben Európai Filmdíjat kapott, és 2000-ben a The National Board of Review az év legjobb tíz filmje közé választotta.

Játékfilmjei:

Álmodozások kora (1964)

Apa (1966)

Szerelmesfilm (1970)

Tűzoltó utca 25. (1973)

Budapesti mesék (1976)

Bizalom (1980)

Mephisto (1981) (Forgatókönyv: Dobai Péterrel közösen)

Redl ezredes (1985) (Forgatókönyv: Dobai Péterrel közösen)

Hanussen (1988) (Forgatókönyv: Dobai Péterrel közösen)

Találkozás Vénusszal (1991) (Forgatókönyv: Michael Hirst-tel közösen)

Édes Emma, drága Böbe (1992)

A napfény íze (1999) (Forgatókönyv: Israel Horovitz-cal közösen)

Taking Sides, magyar címe: Szembesítés (2001) (Csak rendező)

Csodálatos Júlia (2004) (Somerset Maugham műve alapján)

Rokonok (2006) (Móricz Zsigmond regénye alapján)

Az ajtó (2012) (Szabó Magda regénye alapján)

Szabó T. Anna költeményei

Gyermek

I.

Tágas, időtlen élete mellett
megiramodott az enyém,
átzakatol, mint a réten az expressz,
pedig az a gyönyörű, kusza fű csupa fény.

Néki bogárka, rigófióka,
konyhakövön maszatolt víz a lét,
érezem ormóttan kezemmel a szíve
nagy rohanástól, körbe-futástól iramló,
sebesen dobogó melegét.

Hány nap az élet? Nincs, ami mérné.
Óra? Menetrend? Csak a kő meg a por.
Szénaszag úszik az alkonyi szélben,
gyorsul a vérem, lassul a vérem:
ablakon át vonatom kerekének
monoton muzsikája dobol.

II.

Ideje áll és ideje vágat:
nem méri még, csak eltelik vele.
Létezését nem igazolja más, csak
tisztá érzékletek tömkelege,
rejtőző üteme a változásnak.

Mindent befogad, megnéz, megszerez:
játszik, tanul, raktároz, rendszerez,
nyers örömeivel elmének és testnek.
Ő változik, de még csak én tudom,
mert hozzá képest én nem változom –
az én időm áll: időtlenségének
sebes sodrával sosem versenyezhet.

Gyertya

Nem sárgát lát a gyermek, csak színét
a gyertyalángnak. Cseppfolyós viaszt
nem érintett még, nem tudja, mi várja,
ha a láng tüzes szívébe belekap,
ő csak a látványt ismeri, meg azt
a dallamot, hogy „Ég a gyertya, ég...”,
én sem látok mást: gömbtükrös szemét,
s rajta a lángot: páros lángokat,
de nem látom a gyertya jelentését –
már nem értem azt, amit ő nem ért még.
Mi a tűz? Hogyan feltételezhető,
hogyan azt látjuk, amit a csecsemő?

Pillanatképek a BPT, 2013. március 3.-i rendezvényéről, amelyen az előadónk, Dr. Kokai Károly Kassák Lajosról és a magyar avantgárd bécsi emigrációjáról tartott nagy sikerű előadást.

A Székely zászló a heraldika szemszögéből

A székely zászló körüli botrány során egyre több olyan vélemény kapott nyilvánosságot, amely heraldikai szempontból megkérdőjelezte a zászló szimbólumainak, felépítésének helyességét. Sokan azzal sincsenek tisztában, hogy honnan származik ez a mostanság sokat lengetett zászló, és az már csak hab a tortán, hogy megint mások Hargita megye zászlójaként azonosítják, vagy éppenséggel nem értik, hogy mi a különbség a Hargita megye nemrég bírósági határozattal eltörölt zászlója és a székely zászló között. A válasz: semmi. A zászló kapcsán felmerülő komplexebb, szakmai magyarázatot igénylő kérdések megválaszolására Mihály János történészt, a Székely Címer-, Pecset- és Zászlótörténeti Munkacsoport vezetőjét kértük fel.

A mai székely zászló

-- Tudtommal a jelenleg mindenhol kitűzött székely zászló előtt nem létezett a Székelyföldnek vagy a székely népnek egységes zászlója. Igaz ez? Milyen zászlók, címerek léteztek?

-- Mai értelemben vett nemzeti zászlója sem a székelységnek, sem más európai népnek nem volt a 18. század végéig. Sőt, ezek általánosan a 19. században jelentek meg a modern nemzetállamok létrejöttével egy időben. A nemzeti lobogók, zászlók aztán az új országok és az egész nép jelképeivé váltak. Ez azonban nem ment egyik napról a másikra. Sok esetben a tudatlanság miatt a nemzeti színeket meg kellett ismertetni először a néppel, meg kellett magyarázni, hogy mit is jelent a nemzeti zászló. Köztudott, hogy a magyar zászló színei, a piros-fehér-zöld, a magyar címerből származik. E három szín (trikolór), a magyar nemzet színeiként értelmezve, szalagon és zászlón már a reformkorban megjelent a Székelyföldön. Például piros-fehér-zöld zászlót varrattak a régi, elrongyolódott széki zászló helyett 1836-ban Udvarhelyszéknek, amelynek előlapjára a szék címe került, míg a hátlapjára az anyaország és az Erdélyi Nagyfejedelemesség összefordított címe volt hímezve. A magyar nemzeti trikolor azonban csak 1848-1849-ben vert gyökeret véglegesen a székelység körében, amikor az a rendi, kiváltságos státusát feladva egybeforr a politikai magyar nemzettel. Ennek megnyilvánulási formája volt és maradt a mai napig is ünnepeinken a kokárdaviselés, a háromszínű zászlók kitűzése a középületekre, vagyis a magyar nemzeti színekhez való rendíthetetlen ragaszkodás a külsőségekben is. Saját szimbólumait azonban megőrizte és tovább használta a székelység a helyi közigazgatásban, mint ahogy azokat a vármegyék, városok zászlain és a községek pecsétjein viszont is láthatjuk.

Régen a zászlók a hatalom egyes birtokosait - az uralkodót, vagyis a királyt - képviselték, de már a középkorban feltűnnek bizonyos kiváltságos népcsoportok, városok, céhek közös ismertetőjegyeként is. Ugyanakkor a hadi zászlók a csatatereken tájékozási pontot jelentettek a katonáknak. A székelységnek, mint olyan népnek, akinek a legfőbb kötelessége a katonáskodás volt, bizonyára a legrégebb időktől kezdve voltak hadijelvényei, különböző színű zászlói, de hogy ezek milyenek voltak, s a szövegükön, vagy a zászlók rúdjaiknak csúcsán ott volt-e az „ösi”-nek vélt Nap és a Hold, tárgyi és írott források hiányában kétséget keltően el nem dönthető. Témánkra vonatkozóan közvetett adataink csak a 15. századtól adóttak. Ettől kezdve templomaink (Bögöz, Székelydála, Székelyderzs, Csíkmenaság, Csobotfalva) freskóin, zárókövein, gyámkövein, gótikus berendezésein viszont ott látjuk azt a címet, amelyet a szakirodalom a régi székely címerként tart számon. Ez egy vörös mezejű pajzs, amelyben egy felhőből kinyúló páncélos kar aranykoronát, szívet és levágott medvefőtt átszűrő tört, vagy kardot tart. A medvefőtt növekvő holdsarló és hatágú aranycsillag veszi közre. A pajzs színéből kiindulva a korabeli hadi zászlók vörös (a kor hadi zászlainak klasszikus színe) színűek lehettek, amelyek elő- és hátlapját valószínűleg az előbb leírt címer díszíthette. Marosvásárhely Mátyás király korabeli zászlaja is vörös színű volt, ahogy az Nagy Szabó Ferenc marosvásárhelyi krónikás írásából is kiderül.

Sőt, a régi székely címer szimbólumait látjuk viszont még egy 1601-ben lefestett nagyméretű fehér székely hadizászlón is. Ugyanakkor meg kell említenünk, hogy a régi székely címerrel párhuzamosan a késő gótikus templomainkban (Csíkrákos, Csíkszentmihály) a holdsarlót és váltakozó sugarú csillagot ábrázoló vörös mezejű címerek is felbukkannak. Az udvarhelyszéki Bögöz templomának egyik zárókövén hatszögű pajzsra vésett sugaras naparc látható, míg ugyanott egy pajzsdíszes zárókövön holdsarlót láthatunk, kétoldalt egy-egy nyolcágú csillaggal. Ezek a szimbólumok, keresztény jelképekkel együtt, a székelyek által használt hadizászlókon is megjelennek.

A 16-17. század folyamán pedig az égszínkéék mezőbe helyezett sugaras naparc és az ezüst félhold beépül, mint székely címer, az Erdélyi Fejedelemség címerébe is. Mai tudásunk szerint ezek a szimbólumok először Báthori Kristóf 1580-ban készült ólom emlékérmének hátlapján jelennek meg a fejedelemség címerének alkotóelemeként. Aztán a 17. század derekán, 1659. május 28-án tartott szászsebesi országgyűlés törvényileg ki is mondja, hogy a székely nemzet pecsétjén „légyen egy fél hold és nap.”

Később, a 18. században ezek a szimbólumok megjelentek a székely székek címereiben, zászlóin, alkotóelemei lettek 1765-ben Mária Terézia által nagyfejedelemségi rangra emelt Erdély címerének, sőt, a mai Románia címerében is ott láthatók.

-- Hogyan alakult ki a székely zászló mai változata?

-- A mai székely zászló „kariereje” 2004-ben kezdődött. Az előzményekhez hozzátartozik, hogy már a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) 2003-as megalakulásakor javasolta Borsos Géza, az SZNT Állandó Bizottságának egyik alelnöke, hogy meg kellene alkotni a szervezet jelképeit. A munkával Pécsi L. Dániel magyarországi jelképművész bízta meg. Ugyanakkor 2004. január első felében, néhai Kónya Ádám helytörténész, a Székely Nemzeti Múzeum volt igazgatója, szintén SZNT alelnök is letett egy címer-, zászló- és lobogótervezetet.

Végül is 2004. január 17-én, Sepsiszentgyörgyön saját jelképeként az SZNT a Kónya-féle címer- és zászlótervet szavazta meg. Ettől a naptól kezdve az SZNT címere égszínkék háromszögű pajzs, mezejében jobbról nyolcágú aranycsillag, balról növekvő ezüst holdsarló. Itt jegyezzük meg, hogy a Kónya vázlatán szereplő leírás szerint a nyolcágú csillag az SZNT mai széki területi leosztását jelképezi (Udvarhelyszék, Marossszék, Csíkszék, Gyergyószék, Sepsiszek, Kézdiszék, Orbaiszék, Bardoc-Miklósvárszék), az ezüst, növekvő félhold pedig a székelység „kiteljesedő jogait”. E zászlót, arra való tekintettel, hogy az évek során széles körben elterjedt, a Székelyföldi Önkormányzati Nagygyűlés Székelyudvarhelyen 2009. szeptember 5-én az egész Székelyföld zászlajává nyilvánította. Ugyancsak 2009-ben, november 6-án pedig Hargita Megye Tanácsa a megye hivatalos lobogójának fogadta el.

Ami a méreteit illeti, értesüléseim szerint 2:3 arányú, akárcsak a magyar hivatalos polgári zászló, vagy Románia zászlaja. Három vízszintes sávból áll, éspedig két egyenlő szélességű égszínkék sávból, valamint egy keskenyebb arany sávból, amelynek szélessége az égszínkék sávok egyikének pontosan a fele. A zászlólap bal oldali felső negyedébe az SZNT jelképeit, az arany nyolcágú csillagot és a növekvő ezüst félholdat helyezték. A zászló színei a már fennebb említett új székely címer színeiből származnak, de nemcsak. Ugyanis a 17. századi hadizászlók között vannak olyanok, amelyeket a mai székely zászló „előképeinek” tarthatunk. Ezek közé tartozik Székely Mózes, e kiváló székely katonamester (aki 1603-ban egy rövid ideig Erdély trónját is bírta) kék- fehér-kék színű monogramos lovassági zászlója, valamint egy hozzá hasonló gyalogsági zászló, amely három egyenlő szélességű, kék- fehér-kék vízszintes sávból áll.

A fehér sávon székely jelképek, két nyolcágú arany csillag, arany félhold láthatók. Két nyolcágú arany csillag és két (egy fogyó és egy növekvő) félhold volt az előbb említett hadvezér kardot tartó oroszlánokkal ékesített saját, családi címerében is. Kónya Ádám tehát a SZNT zászlajának megtervezésekor a fejedelemségkori címerek, hadizászlók szín- és szimbólumvilágából ihletődött.

-- *Hallani olyan véleményeket, melyek szerint a jelenleg használatos székely zászló nem felel meg a szakmai kritériumoknak. Például bizonyos vélemények szerint a hold sarlója nincs helyesen ábrázolva, fogyó hold kellene legyen. Az sem egyértelmű, hogy nap vagy csillag szerepel a zászlón, annak formáját és helyzetét, sugarainak számát is vitatják. Hogy kellene kinéznie a helyesen megalkotott székely zászlónak?*

-- Eltekintve a napokban kirobbant politikai vitáktól, röviden elmondanám, alig hogy a Kónya Ádám terve alapján megvarrt székely zászlók lobogni kezdtek, mind a laikusok, mind egyes szakértők azt kritikával illették, mert véleményük szerint olyan jelképeket és színekombinációt tartalmaz, amelyek ilyen formában és ilyen együttesben nem szerepeltek még sem székely, sem más zászlókon. Mások azt vitatták és vitatják, hogy az „ösi” székely zászló piros-fekete vagy kék-arany színű volt-e.

A meddő vitákon túllépve Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke kezdeményezésére létrejött szakemberekből a Székely Címer-, Pecsét- és Zászlótörténeti Munkacsoport, amely céljával a vitatott kérdések tisztázását tűzte ki. A 2009 őszén alakult és ma is tevékenykedő munkacsoport megerősítette, ami egyébként már korábban is tudott dolog volt, hogy a piros-fekete zászlónak nincsen történelmi „előképe”, és azt is, hogy a mai székely zászló a 17. század elején használt hadizászlók mintájára készült.

A laikusok részéről vitatott ugyanakkor, hogy a székelyek a napot vagy csillagot ábrázoltak zászlóikon, címerükben és pecsétjeiken. Mint már említettem, 1659-ben törvényileg is kimondták az országgyűlésen, hogy a székelység pecsétjén „légyen egy fél hold és nap.” Ennek ismeretében azt is sokan kifogásolják, hogy nem a Nap, hanem egy olyan csillag van a 2004-es zászlón, amely nem is a nyolcágú heraldikai csillagra, hanem a székely szöttek motívumvilágára emlékeztet inkább. A csillagnak pedig nem két sarkán, hanem egy sarkán kellene állnia. Mások azt hangoztatják, hogy stilizált ábrázolású napról (úgynevezett „napszillagról”) van szó. A heraldikai napot viszont a címereken és a zászlókon sugaras korongként ábrázolják, s általában nyolc egyenes és nyolc lángszerű sugara van.

Egy azonban bizonyos, az SZNT Kónya Ádám terveit határozatlanul fogadta el. Ezért rajtuk áll, hogy a szakemberek által jelzett észrevételeket a címeren és a zászlón módosítják-e, vagy megmaradnak változtatások nélkül, az eredeti Kónya-féle tervnél. A magam részéről a szakemberek által kifogástalan zászló megalkotását tartanám üdvösnek.

-- *Mit mondana azoknak a személyeknek, akik kétségbe vonják a székely zászló reprezentativitását amiatt, hogy nem egy több száz éve használatos, hanem egy viszonylag új keletű zászló?*

-- Már az elején jeleztem, hogy más népek, nemzetek zászlai is viszonylag új keletűek. Franciaország zászlaja, a világ legismertebb jelképe, a kék, fehér és piros trikolor is alig több mint kétszáz éves, ugyanis az 1789-es francia forradalom terméke. Az Egyesült Királyság zászlaja is csupán csak 1801-ben érte el a végleges formáját. A három azonos szélességű vízszintes sávból (fekete, vörös és arany) álló Németország zászlaját pedig először 1919-ben használták hivatalosan, de csak 1949-ben, a második világháború után vált nemzeti lobogóvá. Ezek a zászlók ne lennének elég mutatósak, tiszteletet keltők, mert mai formájukban csak pár száz éve, vagy csak néhány évtizede léteznek?

A mai székely zászló, igaz, csak 2004-ben született meg, de a gyökerei a 17. századig nyúlnak vissza. Sok mindent vitatnak körülötte, egyet azonban senki sem vitat, éspedig azt, hogy a zászló akarva-akaratlanul a székelység önkifejezésének jelképévé, és a székely autonómiaörekvés szimbólumává vált. Éppen ezért a vele kapcsolatos vitás kérdéseket, a jóhiszemű észrevételeket a szakemberek bevonásával át kellene beszélni, ideje lenne tisztázni. Például a színeit, méreteit, elhelyezésének, kifüggesztésének módját véglegesen le kellene szabályozni, hogy a napokban annyira kelendővé vált zászló valóban mutatós, mindenkiben tiszteletet keltő, a székely nép „rangját” méltó módon képviselő zászlóvá válhasson a jövőben.

(Transindex, 2013. február 25.)

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala.

Locsolók

Én kis kertész legény vagyok

Én kis kertész legény vagyok,
Rózsavízzel locsolkodok.
Úgy locsolom a lányokat,
Mint kertész a virágokat.

Én kis kertészlegény vagyok
Virágokat locsolgatok.
Azt hallottam, hogy egy rózsza
El akar hervadni.
Szabad megöntözni?

Zöld erdőben jártam

Zöld erdőben jártam,
Kék ibolyát láttam.
El akart hervadni
Meg szabad-e locsolni?

Rózsza, rózsza szép virágszál

Rózsza, rózsza szép virágszál,
Szálló szélben hajladozzál.
Napsütésben nyiladozzál,
Meglocsollak, illatozzál.

Itt a húsvét, eljött végre

Itt a húsvét, eljött végre
A szép lányok örömére
Mert a lányok szép virágok
Illatos víz illik rájuk
Ne fuss hát el, szép virágom,
Locsolónak csók jár, három.

Patak mellett mentem

Patak mellett mentem, azt súgta egy harcsa
Van e háznál kislány, hogy az Isten tartsa.
Meglocsolnám rózsavízzel, hogyha előjönne,
Akkor az a kicsi lány jaj de nagyot nőne!

Megöntözlek rózsavízzel

Jó reggelt, jó reggelt,
Kedves liliomszál,
Megöntözlek rózsavízzel,
Hogy ne hervadozzál.
Kerek erdőn jártam,
Piros tojást láttam,
Bárány húzta rengő kocsin,
Mindjárt ideszálltam.
Nesze hát rózsavíz,
Gyöngyöm, gyöngyvirágom.
Hol a tojás, piros tojás?
Tarisznyámba várom!

E szép házba nyitottam

E szép házba nyitottam,
Nefelejcsét találtam,
Nem hagyhatom hervadni,
Meg szabad-e locsolni?

Rózsavíz a kezembe

Rózsavíz a kezembe,
Hadd öntsem a fejedre!

Figyelő

Figyelő

Figyelő

ELŐZETES

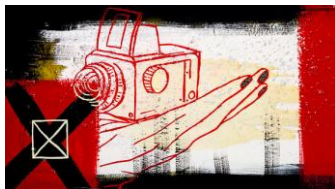
A Bornemisza Péter Társaság májusi rendezvénye:

Szócs Petra filmművész előadói estje, rövidfilm-vetítéssel. 2013. május 5.-én, d.u. 17:30 órakor. 6. Bécs, Capistrangasse 2-15.

KIÁLLÍTÁSOK

BOLDI - figura aeterna

A kortárs magyar szobrászművészet meghatározó alakja, Szmrecsányi Boldizsár - művésznevéen **BOLDI** alkotásaiból nyílik kiállítás március 21-én a bécsi **Künstlerhaus**-ban. A kortárs művész klasszikus alakidézése az ókori görög szobrászat hagyományáiból táplálkozik. Alkotásainak ugyanúgy sajátja a természetelvű látásmód, mint a magasfokú stilizálás. Aktjai, portréi és természeti formái zártak, tökéletesen lecsiszoltak, lekerekítettek. A kiállítás április 7-én zár.

Dialogue (Dialógusok)

Április 13-án lesz a megnyitója a bécsi **Bolgár Kultúrközpont** (Haus Wittgenstein - Bulgarisches Kulturinstitut, Wien 3., Parkgasse 18) termeiben négy kortárs magyar képzőművész közös kiállításának. A kiállításon a Munkácsy díjas Szabó György szobrász és Csáki Róbert, Barna Imre Balázs (BIB), Pintér András Ferenc (PAF) festőművészek alkotásai lesznek láthatók.

Helmut Newton

A budapesti **Szépművészeti Múzeum** az elmúlt évek nagyszerű hagyományait folytatva 2013 tavaszán újabb fotókiállítást rendez. Ezúttal a divat- és reklámfényképezés egyik legnagyobb alakját, Helmut Newtont mutatják be egy közel 250 fotográfiát felvonultató kiállítással, mely tükrözi a világhírű fotográfus legfontosabb alkotói periódusait. A kiállítás 2013 április 4. és július 14. között lesz megtekinthető.

KONCERT

Április 9-én, kedden 19 órakor kerül sor Bécsben, a **Collegium Hungaricum**-ban, a finn nagykövetség támogatásával, - a Cziffra-Alapítvány következő, megszokottan magas színvonalú koncertjére: Chopin, Liszt, Sibelius műveket és Cziffra-átiratokat játszik két fiatal zongoraművész, Gyöngyösi Ivett, az idei Primmissima Junior-díjas fiatal tehetség és a tavalyi Cziffra-díjas Visa Sippola (Finnország). A belépti díj 10.- / 5.- EUR.

Absender: P.b.b.
Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Tel.: +43/6767196330.
E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A-1011 Wien, Schottengasse 6
BLZ: 11000. Konto Nr. 00207578600, IBAN: AT581100000207578600; SWIFT (BIC): BKAUATWW